

Víra v Boha byla v rozporu s komunistickou ideologií.....

Emeritní biskup František Radkovský nám nevyprávěl jen o svém životě, ale pokusil se našemu týmu vysvětlit pojetí Boha.

„Kdo je Bůh? Bůh je prostě nejvyšší bytí, samozřejmě nehmotné, duchovní a dokonalé. Každá věc ke své existenci potřebuje příčinu, to je filozoficky naprosto jasné, bez příčiny tu není nic. Je tady svět a jsme tu my, tak tady musí být příčina, která je na začátku všech těch řetězců. Ovšem teď si uvědomme, že tato příčina je příčinou jak tohoto vesmíru, tak možná i nějakých jiných. Každý ten vesmír má svůj prostor a svůj čas, to plyne z teorie relativity. Z toho vyplývá, že tato příčina, která je příčinou všech těch vesmírů, musí být bez prostoru a času, protože to jsou vlastnosti hmoty. Čili tato první příčina všeho bez prostoru a času, tu nazýváme Bohem, ta má důvod své existence v sobě samotné, ne v ničem dalším. Bůh je jen jeden, ovšem uvnitř v Bohu jsou důležité vzájemné vztahy, které vyjadřují vztah mezi otcem, synem a duchem svatým.“

Víra v Boha a oddanost církvi však byla trnem v oku komunistické moci, která své čistky ve společnosti obrátila i proti věřícím a církvi.

„Komunisté se chtěli zbavit všech, které neměli naplno v hrsti. Katolická církev byla velická, po roce 1945 vyznávalo asi 70 % obyvatelstva katolickou víru, to byla obrovská masa a oni chtěli tuhle masu nějak ovládat. Věděli, že velký vliv mají biskupové, ale i kněží a řády. Snažili se je všechny nějakým způsobem zavřít, zlikvidovat, což se jim nikdy úplně nepodařilo, proto nás honili všechny až do poslední chvíle.“

Pan Radkovský nám vyprávěl o pronásledování církevních hodnostářů komunistickým režimem, například také o Josefu Toufarovi a případu Babice. Rádi bychom uvedli další životní příběhy věřících, které jsou důkazem perzekuce církevních hodnostářů.

Matka Vojtěcha

Matka Vojtěcha, křtěná jako Antonie, se narodila 25. března 1914 v Huštěnovicích, poblíž poutního místa Velehrad. Dvě její starší sestry vstoupily k boromejkám. Šťastné dětství se ovšem zhroutilo v jejich šesti letech, kdy jí zemřela matka Rosalie Hasmandová. V roce 1926 přijala svátost biřmování. Odtud vedly její první kroky k řeholnímu povolání. Při výběru řehole zapůsobil příklad starších sester. Ze státní měšťanské školy přestoupila na řádovou dívčí měšťanku sester boromejek ve Frýdlantu nad Ostravicí. Vystudovala učitelský ústav v Praze a po období řeholní formace působila jako učitelka v Třeboni. Za 2. světové války ošetřovala nemocné a raněné vojáky ve Slaném. Pak byla ještě čtyři roky ředitelkou školy v Brně Líšni. Po zrušení školy zastávala sestra Vojtěcha službu představené komunity v Prachaticích. Zde ukrývala františkánského kněze Remigia Janču, který uprchl před převezením do internačního kláštera v noci ze 13. na 14. dubna 1950. Od letních měsíců roku 1952 probíhalo intenzivní sledování sestry Vojtěchy a celé prachatické komunity. Při zatýkání dne 10. září 1952 vtrhlo policejní komando do domu sester najisto. Mezi zatčenými byla jak sestra Vojtěcha, tak R. Janča, který se tentokrát marně pokoušel o útěk přes klášterní zahradu. Zatýkání v prachatické komunitě představovalo další vlnu perzekuce sester. Po rok trvajícím vyšetřovací vazbě byla

sestra Vojtěcha 19. září 1953 odsouzena Krajským soudem České Budějovice jako hlavní obviněná v uměle vytvořené skupině k trestu odnětí svobody v délce osmi let za velezradu. Věznění zhoršilo její zdravotní stav, projevila se tuberkulóza a při práci na broušení bižuterie v pardubické věznici téměř přišla o zrak. V důsledku zhoršeného vidění nemohla plnit pracovní normy a neustále trpěla postihy, například snižováním dávek jídla a vitamínů předepsaných vězeňským lékařem ke zlepšení celkové tělesné kondice a zraku. Z vězení byla propuštěna 11. května 1960. Již v prosinci téhož roku se přesunula do Vidnavy v pohraniční horské oblasti Jeseníků, kde žila více než stovka sester starších 60 let, nemocných a potřebujících péči. První půlrok zde mohla působit pouze jako uklízečka, pak vedla účetnictví a v roce 1969 byla jmenována představenou této komunity. Následujícího roku opustila Vidnavu a přešla do náhradního mateřince ve Znojmě – Hradišti, neboť byla zvolena generální představenou kongregace. Sestra Vojtěcha podporovala státem tvrdě postihovanou skrytou přípravu novicek na různých místech v Praze a v Brně. Organizovala setkávání generálních představených dalších řádových společenství, iniciovala dvě žádosti, roku 1985 tehdejšímu předsedovi vlády Lubomíru Štrougalovi a roku 1987 prezidentovi Gustávu Husákovi, o dovození přijímat řádový dorost. V roce 1987 se zdravotní stav sestry Vojtěchy prudce zhoršil. Ve vězení získaná tuberkulóza vyvolala zhoubné onemocnění plic. Zemřela 21. ledna 1988. Biskup Vojtěch Cikrle započal v roce 1996 proces jejího blahořečení. Roku 2009 byl proces předán Kongregaci pro kauzy svatých v Římě a 6. 12. 2014 Svatý otec František podepsal dekret o heroicitě ctností. Nyní by proces mohl dospět k dalšímu kroku, k blahořečení ctihodné služebnice Boží.

Kardinál Josef Beran

Josef Beran se narodil 29.12.1888 v Plzni do rodiny učitele. V mládí studoval plzeňské gymnázium a pak pokračoval ve studiích v Římě, kde byl v roce 1911 vysvěcen na katolického kněze. Po návratu z Říma působil v Praze jako kaplan a v roce 1917 se stal ředitelem katolického dívčího učitelského ústavu sv. Anny v Praze, kde působil až do roku 1928. Od roku 1929 začal působit jako docent pastorální teologie na teologické fakultě UK v Praze. Za další tři roky začal působit na stejné fakultě, ale tentokrát jako profesor a rektor pražského arcibiskupského kněžského semináře. Během německé okupace v roce 1939 byl Josef Beran perzekuován a po atentátu na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha byl zatčen a vězněn v Terezíně, z kterého byl převezen do koncentračního tábora Dachau, kde byl až do samotného konce války. Po návratu zpět do Československa se v roce 1946 stává pražským arcibiskupem. Po komunistickém převratu roku 1948, jakožto nejvyšší hlava katolické církve v Československu, odmítá podřizovat církev komunistickým ideálům. V roce 1949 je Josef Beran Státní bezpečností zatčen a po domácím vězení v pražském Arcibiskupském paláci v letech 1949 - 1951 je pak až do roku 1963 internován na různých místech po celých Čechách (mimo jiné v Roželově, v Růžodolu či v Paběnicích). Roku 1963 je J. Beran amnestován, pod podmínkou zákazu pobytu v Praze. Mezi ČSSR a Vatikánem probíhaly v roce 1965 různé dohody, díky kterým byl Beran jmenován kardinálem a byl mu tak umožněn výjezd z ČSSR, ovšem pod podmínkou, že už se zpět nevrátí. J. Beran tak strávil celý zbytek svého života v Římě. Josef Beran v Římě založil České náboženské středisko Velehrad, které podporovalo veškeré věřící v Československu v době komunistické diktatury. Dne 17. května 1969 pak v 80 letech umírá a jeho ostatky jsou dodnes uloženy v kryptě baziliky sv. Petra, v místě odpočinku bývalých papežů.

Štěpán Trochta

Štěpán Trochta se narodil 26. 3. 1905 ve vesnici Francova Lhota. Vyrůstal v rodině zemědělce. Po první světové válce začal studovat na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži, ale kvůli onemocnění jeho matky musel studium přerušit a vrátit se k hospodářství. Nikdy ale na kněžství nezapomněl a odešel do Itálie k salesiánům a organizoval zde první příchody českých salesiánů. V roce 1927 se přestěhoval do Fryštáku na Moravě, kde rozvinul ohromnou propagační činnost, pořádal přednášky a obohacoval svými články různé časopisy. Po roce opět odešel do Itálie, a to na teologickou fakultu, kterou úspěšně zakončil, stal se doktorem teologie a v Turíně byl vysvěcen na kněze. Během druhé světové války je držen v koncentračních táborech, kde se mu velice zhoršilo zdraví. Po konci války se opět zapojil do církevní činnosti. Svatý otec Pius XII. se rozhodl Štěpána Trochtu jmenovat v roce 1947 sedmnáctým litoměřickým biskupem, který se tak stal nejmladším biskupem českého a slovenského sboru. Byl považován za dobrého diplomata a jednal s vládou v dobách, kdy po únorovém převratu v roce 1948 nastala pro církev složitá situace. Š. Trochta byl komunisty zatčen a do roku 1960 držen. Po propuštění manuálně pracoval a až v roce 1968 se navrátil do své diecéze. Jako správný člověk, a křesťan, všem velkoryse odpustil a začal opět pracovat. Mohl sice cestovat do Říma, ale byl neustále sledován. V roce 1969 byl jmenován kardinálem, ale zveřejněno to bylo až v roce 1973 za veliké nelibosti režimu, s kterým neustále jednal Svatý stolec. Musel přihlížet velikému utlačování církve a tomu, jak se církevní památky a statky pomalu rozpadaly. Začátkem roku 1974 podstoupil operaci očí a měl nařízeno dodržovat klid. Dne 5. března byl donucen přijmout krajského církevního tajemníka a po vyčerpávajících jednáních se mu velice přitížilo. Druhý den, 6. března, Štěpán Trochta zemřel. Láska k bohu provázela Š. Trochtu celý život. Veškeré zlo a nenávisť přetavil do odpuštění, které zaznívá v jeho myšlenkách: **„A vy, mladí moji přátelé, uvěřte mi. Bez opravdové lásky ke Kristu a jeho zákonu, bez úcty ke cnosti a mravnosti neodoláte nástrahám dnešního světa, který má pojmy o mravnosti zcela zvrácené. Jen ten, kdo je ochoten se obětovat beze zbytku, zapomenout na sebe a trpět s Kristem pro zájmy nejvyšší, dává záruky, že sám nezbloudí a nesvede jiné.“**

Růžena Vacková

Když se 23. dubna roku 1901 ve Velkém Meziříčí malá Růžena narodila, nikdo nemohl tušit, čeho všeho v životě dosáhne a čemu všemu bude muset čelit. Růžena Vacková vychodila klasické gymnázium ve Vyškově, ale protože nebyla z těch, kterým by stačil jen strohý základ, absolvovala studia dějin a estetiky, dějin divadla a studia klasické archeologie. U archeologie zůstala a přednášela o klasické archeologii jakožto soukromá docentka. Do hledáčku nacistického režimu se dostala už v roce 1942, kdy nacisté zatkli jejího bratra a švagra za účast v odboji a později v roce 1944 je popravili. A je samozřejmostí, že pokud u někoho přišli na spolupráci s odbojem, jejich rodina byla okamžitě podezřelá. Roku 1945 byla Růžena Vacková zatčena za údajnou přípravu velezrady. Byla odsouzena k trestu smrti a vězněna byla až do roku 1945, kdy unikla smrti díky květnovému povstání. Už za války se spřátelila s knězem Josefem Zvěřinou a konvertovala ke katolicismu. Spolu s ním, Otou Mádrem, Alexandrem Heidlerem a Václavem Maškem se nedlouho po skončení války zapojila do katolického projektu vzdělávacích kroužků pro mládež. V únoru roku 1948 byla jediným členem kantorského sboru, který se zapojil do studentského pochodu na Hrad na podporu prezidenta Beneše, čímž si vysloužila svou neoblíbenost komunistickou stranou. Jako jediná se také

postavila proti vylučování těch studentů, kteří se spolu s ní objevili v pochodu na Hrad. Na začátku 50. let ji byla zakázána činnost přednášející profesorky. V roce 1951 se historie opakovala, Růžena Vacková byla zatčena režimem a umístěna do vazby. V roce 1952 byla v procesu Mádr a spol. odsouzena za vyzvědačství a velezradu. Dostala 22 let. Rozsudek padl ve veřejnosti přístupném sále, slyšelo ho bezmála 1500 lidí. To ovšem nebylo něco, co by Růženu Vackovou zastavilo, v různých věznicích strávila dohromady 16 let a sama organizovala mnoho vzdělávacích přednášek. Když v roce 1967 dosáhla rehabilitace a byla propuštěna z věznice v Ostrově, neváhala, a hned se vrátila ke své obvyklé činnosti. Spolu se Zvěřinou a Mádr se zapojila do aktivit spojených se spolkem K 231, který volal po znehodnocení všech rozsudků politických procesů. Později byla signatářkou Charty 77 a její úmysly ve vzdělávání mládeže neustávaly, naopak, byly silnější než kdy dřív a Růžena Vacková pořádala bytové semináře pro mládež, kde mluvila převážně o duchovním životě a o dějinách umění. V roce 1982 umírá a je pochována na hřbitově v Malvazinkách. V roce 1992 obdržela in memoriam Řád Tomáše Garrigua Masaryka II. třídy.